

**Аммосова Любовь Юрьевна-воспитатель**  
**МБДОУ Детский сад №43 “Улыбка”**  
**ГО Якутск**  
**Кэтээн көрүү уонна чинчийи бырайыага**

## **Кэтээн көрүү уонна чинчийи бырайыага**

«Хлорофитум үүнүүтэ уонна силиһэ»  
Уһуяан кыра бөлөбүн оҕолоругар анаан

### **Бырайыак көрүгэ**

Билэр көрөр-чинчийэр, кылгас кэмнээх (кулун тутар 27 күнүттэн- муус устар 29 күнүгэр диэри)

### **Оҕолор саастара**

Кыра бөлөх (3–4 саатаахтар).

### **Бырайыак кыттааччылары**

оҕолор, иитээччи.

### **Бырайыак суолтата**

Бөлөхпүт иһигэр дьийэтээҕи үүнээйилэр оҕолору тулалыылар, ОНТОН кырачааннар үүнээйилэр хайдах үүнэллэрин туһунан аҕыйаҕы билэллэр. Хлорофитуму кэтээн көрөн, оҕолор айылҕа уларыылары бэлиэтиргэ, үүнээйилэри көрөргө-харайарга уонна хас биірдии үүнээйи силистээҕин, сэбирдэхтээҕин уонна үүнүүлээҕин өйдүүлэр.

Бырайыакка хлорофитум диэн үүнээйи туттулар.



### **Бырайыак сыала**

Оҕолору хлорофитум силиһин уонна үүнүүтүн кытта билиһиннэри кэтээн көрүү, судургу уопуттар уонна үүнээйини көрүү-харайыы нөҕүө.

### **Бырайыак соруктара:**

#### **Үөрэтэн соруктар**

- Оҕолору үүнээйи чаастарын кытта билиһиннэри;
- Үүнээйи үүнүүтүгэр силис суолтатын көрдөрүү;
- Силиһи, сэбирдэхтэри уонна үүнүүнү араарарга үөрэтии.

## Сайыннарар соруктар:

- Кэтээн көрүү дьобурун сайыннары;
- Сананы, болѳомтону уонна билиигэ тардыһыны сайыннары;
- Тылдыттарын "силис", "үүнүү", "сэбирдэх", "үүнээйи" диэн тылларынан байыты.



27.03.2026 сыл



02.04.2026 сыл



09.04.2026 сыл



### **Иитэр соруктар:**

- Айылбаҕа харыстабыллаах сыһыаны иитии;
- Дьэитээҕи үүнээйилэри көрөргө-харайарга баҕа санааны үөскэтии.

### **Күүтүллүбүт түмүк:**

#### **Оҕолор:**

- Атын үүнээйилэр истэригэр хлорофитуму арааран билиэхтэрэ;
- Силиһи, сэбирдэхтэри уонна үүнүүнү көрдөрүөхтэрэ;
- Үүнээйигэ уу, сырдык уонна көрүү-харайыы наадатын өйдүөхтэрэ;
- Үүнээйини кэтээн көрүүгэ интэриэс үөскүөбү.

### **Бырайыак кэрдиистэрэ**

#### **1. Бэлэмнэнии кэрдиис**

- Хлорофитуму көрүү.
- Кэпсэтии: «Үүнээйигэ туох баарый?»
- Силистэри кэтээн көрүүгэ анаан уулаах ыраас ыстакааны бэлэмнээһин.

#### **2. сүрүн кэрдиис**

#### **Кэпсэтии «Биһиги күөх доҕорбут»**

Иитээччи үүнээйини көрдөрөр уонна кэпсиир:

- Үүнээйи сэбирдэхтээх;
- Хлорофитум кыра үүнүүлээх;
- Силис сүрүн үлэтэ — ууну иһии.



### **Кэтээн көрүү «Силис хайдах үүнэрий»**

Оболор ууга угуллубут хлорофитум үүнүүтүн көрөллөр.

Оболорго ыйытыылары:

- Аллараа туох үөскээтэ?
- Кыра силистэр хайдах өннөөхтөрүй?
- Силис туохха наадалаабый?



**16.04.2026 сыл**



**23.04.2026 сыл**

### **Уопут «Үүнээйи ууну иһэр дуу?»**

Үүнүүнү ууга угаллар.

Хас да хонон баран оболор силистэр үөскээбиттэрин кэтээн көрөллөр.

Түмүк:

Силис үүнээйигэ ууну иһэригэр уонна үүнэригэр көмөлөһөр.

## Үлэ дьарыга:

- Үүнээйигэ уу кутааһын;
- Иитээччигэ сибэккини буорга олордорго көмөлөһүү.



29.04.2026 сыл



## 3. Түмүктүүр кэрдиис

- Түмүк кэпсэтии.
- Үүммүт силистэри көрүү.
- сибэккини иһитигэр олордуу.
- Кыра уруһуй быыстапката.

## Сыһыаннаһы нымалара:

- Кэтээн көрүү;
- Кэпсэтии;

- Көрдөрүү;
- Судургу уопут.

### Тэрил:

- Хлорофитум;
- Ыраас дьэнкир ыстакаан;
- Уу;
- Сибэкки иһитэ;
- буор.

### Бырайыак түмүгэ:

Бырайыак кэмигэр оҕолор хлорофитум тутулун кытта билистилэр, силис уонна үүнүү суолтатын билилэр, үүнээйи үүнүүтүн кэтээн көрөргө уонна кинини көрөргө-харайарга үөрэннилэр. Бырайыак айылҕаҕа интэриэһи уонна тыыннаах үүнээйилэргэ харыстабыллаах сыһыаны сайыннарарга көмөлөстө.



29.04.2026 сыл

